

відновлення виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу, масштаби виробничої діяльності будівельних підприємств.

1.Кондратенко Н.О. Теоретико-методологічні засади стратегії ресурсозбереження у регіональних економічних системах: дис...д-ра екон. наук: 08.00.05 / Н.О. Кондратенко. – Київ, 2011. – 469 с.

2.Шевчук В.Я. Умови ефективного інвестування в будівництві. / В.Я. Шевчук . – К.: Будівельник, 1991. – 112 с.

3.Грищенко О.В. Анализ материальных ресурсов предприятия. Режим доступа: www.aup.ru/books/m67/4.htm.

4.Ломкова Е. Н., Эпов А. А. Экономико-математические модели управления производством (теоретические аспекты): Учеб. пособие / ВолгГТУ, Волгоград, 2005. – 67с.

Отримано 19.09.2012

УДК 332.142.4 : 005

В.Н.ТАРАДАЙ

Харківська національна академія міського господарства

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Розглянуто питання теоретичного обґрунтування необхідності дослідження процесів та інструментів управління ресурсами розвитку регіону. Визначено, що механізм управління ресурсами розвитку регіону за своєю функціональною приналежністю є системою контролю витрат і якості в процесі реалізації регіонообразующих проектів розвитку.

Рассмотрены вопросы теоретического обоснования необходимости исследования процессов и инструментов управления ресурсами развития региона. Определено, что механизм управления ресурсами развития региона по своей функциональной принадлежности является системой контроля затрат и качества в процессе реализации регионообразующих проектов развития.

The considers the question of the theoretical rationale for the study of the processes and tools of resource development. Determined that the mechanism of resource development in the region by its functional accessory is a system of cost control and quality in the implementation of development projects creation in the region.

Ключові слова: ресурси, управління ресурсами, розвиток, механізм, регіон.

Актуальність визначення напрямів ефективного управління ресурсами розвитку регіону обумовлена об'єктивними причинами, що пов'язані з вирішенням загальної проблеми ефективності використання інвестованих в економіку країни ресурсів. В умовах ринкових перетворень, які характеризується мінливістю стану зовнішнього середовища і входження України у світове, і, зокрема, європейське співтовариство темпи розвитку економіці країни безпосередньо залежать від ресурсного розвитку її регіонів.

Відродження економічної могутності України у світовому співтоваристві буде в першу чергу визначатися стабільністю розвитку базових

галузей національного господарства і їхніх первинних ланок – промислових підприємств, що створюють товари для задоволення зростаючого й постійно мінливого попиту на них. Забезпечення стійкого розвитку промислових підприємств, у свою чергу, буде залежати від вибору ефективної стратегії управління ресурсами розвитку регіону.

Сучасне положення більшості українських підприємств, як і всього національного господарства у світовій економіці, не відповідає їх природному й інтелектуальному потенціалу. Конкуレントоздатність продукції більшості українських промислових підприємств нижче багатьох західних через істотно більшу витрату економічних ресурсів на одиницю виробленої продукції, а також через структуру факторів виробництва, не відповідним сучасним вимогам стійкого економічного розвитку. Соціально-політичні й інституціонально-економічні перетворення, здійснені в країні в останні роки, значно ускладнили навколишнє середовище ділових відносин українських промислових підприємств, зробивши її джерелом багатьох погроз економічного, соціального й іншого характеру.

Аналіз останніх досліджень доводить, що сьогодні проблеми та механізми управління ресурсами розвитку регіону досліджують як вітчизняні, так і зарубіжні вчені-економісти [1-3].

Так на думку С.І. Дорогунцова, Ю.І. Пітюренко, Я.Б. Олійника відповідно зміст і логіка ринкових трансформацій вітчизняної економіки мають спрямовуватися на формування передумов для динамічного та збалансованого розвитку всіх підсистем національної економіки, у т.ч. регіонального рівня [1].

Федулова Л.І. вважає, що перехід до ринкових відносин вимагає вдосконалення структури економічного середовища регіонів, визначення інструментарію інвестиційного забезпечення економічних процесів на регіональному рівні, спрямованого на комплексний їх розвиток, раціональне використання економічного потенціалу та ефективну взаємодію в господарському комплексі країни [2]. Гончарук В.А. вивчаючи цю проблему підкреслює, що кожний економічний регіон є цілісною територіальною господарською системою, в якій головна роль належить галузям ринкової спеціалізації [3].

Проте, питання, пов'язані з теоретичним та практичним обґрунтуванням необхідності дослідження процесів та інструментів управління ресурсами розвитку регіону є недостатньо вивченими і мало висвітлени, що обумовлює необхідність їх подальшого вивчення.

В умовах необхідності переходу економіки України до фази поступального соціально-економічного розвитку особливо важливою є рішення проблеми ресурсного забезпечення цього завдання. Для цього необхідне поєднання ринкового механізму з макроекономічним механі-

змом регулювання процесу мобілізації, розподілу і використання економічних ресурсів в ході реалізації програм розвитку регіону.

Метою статті є теоретичне обґрунтування необхідності дослідження процесів та інструментів управління ресурсами розвитку регіону.

Економічна діяльність людства завжди пов'язана з потребою економічного використання ресурсів: робочої сили, матеріальних засобів виробництва (машини, устаткування, сировина, матеріали і т. ін.). Тому економічна категорія *ресурси* в технічній, суспільно-політичній і економічній літературі відомі давно. Про їх склад мова йшла ще в працях Аристотеля, середньовічних філософів, представників економічної школи меркантилістів (XVII ст.) тощо. В економічній теорії всі види ресурсів, які використовуються у процесі виробництва, називають економічними ресурсами, або факторами виробництва, чи продуктивними силами суспільства. Однак у працях різних авторів на ролі і значущості кожного виду ресурсів наголошується по-різному. Спільним для всіх суспільно-економічних формацій у структурі продуктивних сил є те, що її складають засоби виробництва і люди [4].

Сучасна економічна енциклопедія надає наступне визначення категорії ресурсів. Ресурси (фр. *ressource* – допоміжний засіб) – основні елементи виробничого потенціалу, які має в розпорядженні система і які використовуються для досягнення конкретних цілей економічного розвитку. Система будь-якого рівня охоплює такі ресурси: природні, технічні, технологічні, кадрові, просторові, часові, структурно-організаційні, інформаційні, фінансові [5, с. 206].

У рамках розвитку сучасної регіональної економіки основне місце займає процес ресурсного забезпечення діючих програм регіонального розвитку та супутніх проектів, які входять у ці програми. Від обсягів, складу та стану ресурсної бази залежить вирішення багатьох складних соціально-економічних завдань, які пов'язані із забезпеченням економічного зростання, відповідності структури капіталу і виробництва сучасної кон'юнктури ринку, економічного зростання рівня життя людей та загальної макроекономічної стабільності регіону.

Класифікація ресурсів є однією з основних методологічних задач поряд з виробленням загальної концепції мобілізації економічних ресурсів для загальної реалізації стратегії розвитку регіону.

Для вирішення цих завдань повинно бути закладено сукупність принципів, які б були використані при детальному розгляді проблем використання та відтворення різних груп економічних ресурсів.

До таких принципів можна віднести:

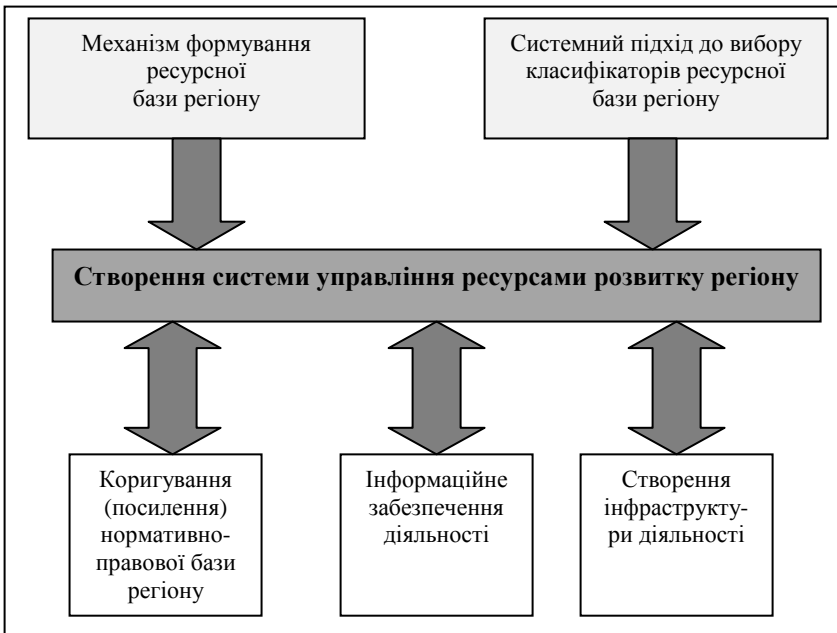
- достатність ресурсів;
- оптимізація структури ресурсів;

- наявність реальної перспективи використання;
- наявність багатоваріантності використання;
- поєднання системного (комплексного) та виборчого підходів при управлінні використання ресурсів розвитку регіону.

Класифікацію ресурсної бази слід проводити відповідно до завдань її структуризації у рамках юридичного поля, визначення їх «відтворюваності», а також введення поняття «інфраструктурного ресурсу». На основі обраної класифікації можна детально розглянути та структурувати джерела формування ресурсів й провести їх оптимізацію у рамках управлінської системи [6].

Важливим положенням управління ресурсами розвитку регіону є оцінка ефективності того чи іншого виду ресурсу, де корисний результат діяльності підприємств порівнюється з витратами на отримання цього корисного результату. Корисний результат розглядається як ефект, який може бути економічним, у вигляді прибутків підприємств, та соціальним, у вигляді забезпечення кращого життя для людини.

Основні завдання, які можуть бути спрямовані на формування та безперебійне функціонування системи управління ресурсами розвитку регіону наведені на рисунку.

Ресурсний аспект розвитку регіонів

Поширення загальних питань регулювання процесу ресурсного забезпечення програм регіонального розвитку шляхом створення відповідної управлінської системи дозволить забезпечити відповідні умови щодо організації і підтримки регіональних проектів розвитку.

Таким чином, механізм управління ресурсами розвитку регіону за своєю функціональною приналежністю є системою контролю витрат і якості в процесі реалізації регіонообразуючих проектів розвитку.

Його роль у якісній і кількісній оцінці ресурсних витрат, можливих альтернатив їх використання і, що мабуть найголовніше, у наданні рекомендацій про доцільність використання окремих груп ресурсів розвитку на даному етапі. В цілому, визначення ефективності державного регулювання у сфері ресурсозабезпечення господарської діяльності слід розглядати і контролювати, виходячи з двох основних принципів:

1. Відповідність отриманого результату поставленої соціально-економічної мети.
2. Мінімізація соціально-господарських витрат у процесі досягнення цілей регулювання.

1. Розміщення продуктивних сил України : навч.-метод. посіб. [для самост. вивч. дисц.] / [Дорогунцов С. І., Пітюренко Ю. І., Олійник Я. Б. та ін.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 267 с.

2. Федулова Л. І. Інноваційна економіка / Л. І. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 475 с.

3. Гончарук В. А. Развитие предприятия / В. А. Гончарук. – М. : Дело, 2000. – 128 с.

4. Кондратенко Н.О. Теоретико-методологічні засади стратегії ресурсозбереження у регіональних економічних системах: дис...д-ра екон. наук: 08.00.05 / Н.О. Кондратенко. – Київ, 2011. – 469 с.

5. Економічна енциклопедія. Т. 1–2. – К.: Академія, 2001. – 848 с.

6. Челноков И.В., Герасимов Б.И., Быковский В.В. Региональная экономика: Организационно-экономический механизм управления ресурсами развития региона / Под науч. ред. д-ра екон. наук, проф. Б.И. Герасимова. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2002. – 112 с.

Отримано 25.09.2012

УДК 338.242:621.31

Ю.С.СНІЖКО

Харківська національна академія міського господарства

ВИНИКНЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Розглядаються різні підходи до визначення поняття «регіон». Пропонуються визначення понять «регіон» та «енергетичний регіон», висвітлюються основні проблеми та напрямки покращення регіональної енергетичної політики.

Рассматриваются различные подходы к определению понятия «регион». Предлагаются определения понятий «регион» и «энергетический регион», освещаются основные проблемы и направления улучшения региональной энергетической политики.